

**R. P. Sebast. Izquierdo Alcarazensis Soc. Iesv, svpremis
Inquisitionis Senatvs Censoris, Et Olim Complvti SS.
Theologiæ Professoris. Pharvs Scientiarvm**

Izquierdo, Sebastián

Lugduni, 1659

Quæst. 3. Quænam propositiones euidentēs, aut alias certæ seu per se notæ, seu demonstratæ exterminis huius disputationis in superioribus expositis eliciantur, tum inter se, tum cum terminis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95620)

QVÆSTIO III.

*Quanam propositiones evidentes,
aut alias certæ, seu per se notæ,
seu demonstratæ ex terminis hu-
ius disputationis in superioribus
expositis eliciantur, tum inter se,
tum cum terminis præcedentium
collatis.*

¹¹ Dico, elici, quæ sequuntur.

Propositio 1.

¹² Similitudo, & æqualitas relationes mutæ sunt cum toto rigore. Dissimilitudo verò, & inæqualitas; quadamtenus etiam mutæ dicendæ veniunt.

Itaque impossibile est, unum extremum esse simile, aut æquale alteri, quin hoc vicissim simile sit illi aut æquale; pariterque impossibile est, unum extremum esse dissimile, aut inæquale alteri, quin hoc vicissim dissimile sit, aut inæquale illi. Differunt similia, & æqualia à dissimilibus, & inæqualibus, quod similia, & æqualia relationibus eiusdem rationis; atque adeo cum toto rigore mutuis inuicem talia sunt. Inæqualia verò relationibus diuersæ rationis; atque adeo minus strictè mutuis sunt inæqualia. Idemque de dissimilibus veniendum; si tamen diuersis etiam relationibus sunt dissimilia iuxta dicta 9.2. & dicenda 9.4. unde collige, impossibile esse, ut unum extremum sit inæquale alteri per excessum; atque adeo maius illo, quin hoc per defectum sit illi inæquale; atque adeo minus illo.

Propositio 2.

¹³ Quæ eidem tertio sunt æqualia, inter se sunt æqualia; & quæ eidem tertio sunt similia inter se sunt similia.

Vtraque pars propositionis ex se est satis evidens. Prima autem primum Geometriæ Axioma est traditum ab Euclid. lib. 1. Elem. ex quo Auctore alia quædam sunt sumenda per sequentes propositiones, etiam ex terminis evidentiæ, & satis, superque cunctis nota, ad æqualitatem, & inæqualitatem spectantia, quibus singulis affinia quæ evidentiæ spectantia ad similitudinem, & dissimilitudinem, ubi ea locum habuerint, adiiciemus.

Propositio 3.

¹⁴ Si æqualibus æqualia adiecta sint, tota sunt æqualia. Euclid. ibidem Axiom. 2. Et si similibus similia adiecta sint, tota sunt similia.

Propositio 4.

¹⁵ Si ab æqualibus æqualia ablata sint, quæ relinquuntur sunt æqualia. Euclid. ibidem Axiom. 3. Et si à similibus similia ablata sint, quæ relinquuntur sunt similia.

Propositio 5.

Si inæqualibus æqualia adiecta sint, tota sunt inæqualia. Euclid. ibidem Axiom. 4. Et si dissimilibus similia adiecta sint, tota sunt dissimilia.

Propositio 6.

Si ab inæqualibus æqualia ablata sint, reliqua sunt inæqualia. Euclid. ibidem Axiom. 5. Et si à dissimilibus similia ablata sint, reliqua sunt dissimilia.

Propositio 7.

Quæ eiusdem duplicia sunt, inter se sunt æqualia: Et quod vnus æqualium duplum est, duplum est & alterius æqualium. Euclid. ibidem Axiom. 6.

Propositio 8.

Quæ eiusdem sunt dimidia, inter se sunt æqualia, & è contrà, quæ æqualia sunt eiusdem sunt dimidia. Euclid. ibidem Axiom. 7.

Propositio 9.

Totum suâ parte maius est. Euclid. ibidem Axiom. 9. Totum suâ parte, aut simile, aut dissimile potest esse.

Propositio 10.

Si æqualibus inæqualia adiciantur, erit totum excessus adiunctorum excessui æqualis. Euclid. ibidem Axiom. 19. Et si inæqualibus æqualia adiungantur, erit totorum excessus excessui eorum, quæ à principio erant, æqualis. Idem ibidem Axiom. 16.

Propositio 11.

Si ab æqualibus inæqualia demantur, erit residuum excessus excessui ablatorum æqualis. Euclid. ibidem Axiom. 17. Et si ab inæqualibus æqualia demantur, erit residuum excessus excessui totorum æqualis. Idem ibidem Axiom. 18.

Propositio 12.

Omne totum æquale est omnibus suis partibus simul sumptis. Euclid. ibidem Axiom. 19.

Propositio 13.

Si totum totius est duplum, & ablatum ablati; erit & reliquum reliqui duplum. Euclid. ibidem Axiom. 20.

Nullam adicio explicationem istis propositionibus: quia satis per se sunt claræ, & notæ. Si quis tamen desiderauerit aliquam, adeat nostrum Clauum ad locum citatum Euclid.

Propositio 14.

Idem sibi ipsi dissimile, aut inæquale esse impossibile est.

Propositio per se est clarissima. Ex eâ autem sequitur, idem sibi ipsi quodammodo simile; & æquale censendum esse; tametsi hæc loquutio fortasse minus propria videri possit, eo quod similitudo, & æqualitas propriè dicta extremorum similia, æqualiumque distinctionem videntur postulare.

postulare. Cæterum, sicut idem sibi ipsi identifi-
catum, & secum ipso connexum à nobis concepi-
tur peractus quosdam circulares identitatis, &
connexionis, ut aliàs diximus, & est certum. Ita
sanè concipi à nobis bene potest, & sæpè concipi-
tur idem simile sibi ipsi, & æquale peractus quol-
dam circulares similitudinis, & æqualitatis. Quia
conceptione supposita cum fundamento in re non
est, cur non appellemus quamvis essentiam, quæ
nisi obiectum conceptum simile, & æquale
sibi ipsi, æquo fermè iure, ac appellamus secum ip-
so identificatum, connexumque.

Propositio 15.

26 Extrema similia possunt esse æqualia, vel inæ-
qualia; & extrema æqualia possunt esse similia,
vel dissimilia.

Propositio est certissima, & per exempla geome-
trica demonstrari potest. Constat enim ex illa
scientiâ atque etiam ex ipsis terminis, duo qua-
drata, duos triangulos æquiláteros, duos circulos, &
duas quasque alias eiusmodi figuras inter se si-
miles, aut æquales inter se, aut inæquales esse pos-
se. Tum triangulum, & quadratum, quadratum,
& parallelogrammum, aliasque huiusmodi figuras
inter se dissimiles, aut æquales inter se, aut inæ-
quales posse esse. Vnde patet, inter extrema etiam
metaphysicè tantum quanta, & quæ similia sunt
posse esse æqualia, vel inæqualia, & quæ æqualia
sunt posse esse similia, vel dissimilia. Sic duæ es-
sentiæ, inter se similes aut æquales, aut inæquales
quoad perfectionem esse possunt; patiturque duæ
dissimiles aut inæquales, aut æquales.

Propositio 16.

27 Extrema similia; quæ talia eiusdem speciei esse
dicuntur; dissimilia autem diuersæ, simpliciter, &
absolute loquendo.

Ita enim omnes censent, atque loquuntur, ut
est notum. Vnde fit primò, ad hoc ut extrema cen-
seantur, dicanturque eiusdem speciei simpliciter,
& absolute loquendo, nihil obstat, quòd sint in-
ter se inæqualia, si sunt similia, ut patet in cir-
culis, quadratis, triangulis, aliisque huiusmodi fi-
guris inter se inæqualibus, & similibus; nec non
in qualitatibus similibus, & inæqualibus quoad
intensionem; quæ ab omnibus censentur, asserun-
turque citra dubium eiusdem speciei, vnde vulga-
tum illud proloquium emanauit: *Magis, & mi-
nus non variant speciem*. Secundò fit; extrema in-
ter se dissimilia; quantumvis sint inter se æqua-
lia; diuersæ speciei venire dicenda, loquendo ab-
solute, & simpliciter, ut certum est in quadrato, &
triangulo æqualibus, quæ ob dissimilitudinem,
quam habent figuræ speciei diuersæ citra dubium
vocantur. Vnde fit tertio, neque æqualitatem ad
identitatem specificam; neque æqualitatem ad di-
uersitatem specificam extremorum sufficere. Cum
quo stat; extrema inæqualia secundum quid dici
posse diuersæ speciei: etsi simpliciter sint eiusdem
ob similitudinem, quam habent, patiturque secun-
dum quid eiusdem, quæ æqualia sunt; tamen si
ob dissimilitudinem sint diuersæ simpliciter; qua-
tenus æqualia sub aliquem conceptum communem
cadere possunt, ratione æqualitatis, sub quem inæ-
qualia non possunt cadere. Quocirca Recentio-
res aliqui duas ad rem distinguunt species, phy-
sicam scilicet, & logicam. Vocantes eiusdem spe-

ciei physicæ extrema similia; diuersæ autem dis-
similia, eiusdem verò speciei logicæ extrema æqua-
lia, aut aliam à similitudine conuenientiam habenti-
bus diuersæ autem inæqualia, aut aliam à dissimili-
tudine habentia discrepantiam, ut pluribus expo-
nemus *infra disp. 17. q. 8.* ubi etiam videbimus quæ-
nam similitudo, & æqualitas ad unitatem, quæ-
namque dissimilitudo, & inæqualitas ad diuersi-
tatem specificam sit requisita, & quâ ratione.

Modò obseruandum superest; vnumquodque
indè dici specificari, siue suam speciem sumere, vn-
de habet, quod talis speciei sit præ aliis: esse autem
talis speciei præ aliis inde vnumquodque habet,
vnde habet, quod talibus extremis simile, & ta-
libus dissimile sit, si agitur de specificatione
quoad speciem, quam physicam dicunt; aut quod
talibus extremis æquale, & talibus inæquale, vel
aliter cum talibus conueniens à talibusque dis-
crepans sit: Si agitur de specificatione quoad spe-
ciem, quam dicunt logicam. Quoniam autem
vnumquodque à suâ essentia habet hæc om-
nia supposita essentia aliorum extremorum ad quæ
comparatur (quandoquidem similitudo, dissimili-
tudo, æqualitas, inæqualitas &c. aliud non sunt
realiter ab essentia extremorum, quibus conue-
niunt, iuxta dicta *q. 1. & 2.*) conficitur, vnum-
quodque à suâ essentia intrinsecè specificari,
supposita essentia aliorum, ad quæ comparatur.
Verumtamen, quia essentia actus siue relationis
in vniuersum ex proprio, & formali conceptu
intrinsecè respectiua est ad subiectum, & terminum
extrinsecè à tali subiecto, & termino censetur
habere, quod talis essentia præ aliis sit, quatenus
actus, siue relatio ex eo talem essentiam præ aliis
habet, quia talis subiecti ad talem terminum præ
aliis actus, siue relatio est: quo iure etiam à tali
subiecto, & tali termino extrinsecè specificari
censetur, passimque dicitur. Sed quâ ratione hoc ve-
rū sit, & in quibus casibus, ex dicendis *q. 4.* cõstabit.

Propositio 17.

Quæ eidem tertio sunt dissimilia, aut inæqualia; 28
inter se tum dissimilia, aut inæqualia, tum similia,
aut æqualia, esse possunt.

Prior pars cernitur in tribus quibusque essentia
specie inter se diuersis, aut physicæ, aut logicæ: at-
que adeò inter se dissimilibus, aut inæqualibus:
vnaquæque enim aliis duabus dissimilis, aut inæ-
qualis est, sitque duæ quæque, tum inter se, tum
eidem tertio dissimiles sunt, aut inæquales. Se-
cunda autem pars cernitur; quoties duæ essentia
eiusdem speciei physicæ, aut logicæ; atque adeò
similes inter se, aut æquales à tertiâ essentia di-
stinguuntur specie physicæ, aut logicæ; eidem-
que subinde dissimiles, aut inæquales sunt.

Propositio 18

Quæ inter se sunt dissimilia; aut inæqualia, ei-
dem tertio similia, aut æqualia esse nequeunt. 29

Nam, alioquin possent similia, aut æqualia ei-
dem tertio non esse similia, aut æqualia inter se con-
tra *prop. 2.*

Propositio 19.

Quæ inter se sunt similia, aut æqualia, eidem 30
tertio tum similia, aut æqualia possunt esse; tum
dissimilia, aut inæqualia.

Quod

Quod possint esse eidem tertio similia, aut æqualia ex *propos.* 2. compertum est. Quod dissimilia item, aut inæqualia possint esse ex *proposit.* 17. est conspicuum.

Propositio 20.

- 32 Idem tertium extremis inter se dissimilibus, aut inæqualibus simile, aut æquale esse nequit.
Nam aliàs extrema similia, aut æqualia eidem tertio possent inter se non esse similia, aut æqualia contra *propos.* 2.

Propositio 21.

- 33 Idem tertium extremis inter se similibus, aut æqualibus tum simile, aut æquale, tum dissimile, aut inæquale esse potest.

Vtraque pars propositionis constat ex *proposit.* 19. cum enim iuxta illam extrema inter se similia, aut æqualia eidem tertio sunt similia, aut æqualia, tunc per *propos.* 1. & tertium vicissim est illis æquale, aut simile, tunc verò inæquale, aut dissimile, cum iuxta eandem sunt ipsi tertio inæqualia, aut dissimilia extrema ipsa inter se similia, aut æqualia.

Propositio 22.

- 34 Quoties primum secundo, & secundum tertio simile est, aut æquale, non potest non primum tertio simile quoque esse, aut æquale.
Quia in tali casu nequit non tertium esse vicissim simile, aut æquale secundo iuxta *propos.* 1. Stantque primum simul, & tertium similia, aut æqualia esse eidem secundo, atque ita etiam inter se, iuxta *propos.* 2.

Propositio 23.

- 35 Quoties primum secundo, & secundum tertio dissimile est, aut inæquale, primum tertio; tum dissimile item, aut inæquale; tum simile, aut æquale esse potest.

Quia in tali casu nequit non tertium esse vicissim dissimile, aut inæquale secundo, iuxta *propos.* 1. Stantque primum simul & tertium dissimilia, aut inæqualia esse eidem secundo. Quoties autem, duo quæque extrema eidem tertio, quale in dato casu est secundum, sunt dissimilia, aut inæqualia inter se tum dissimilia, aut inæqualia, tum similia, aut æqualia esse possunt, iuxta *propos.* 17.

Propositio 24.

- 36 Quod vni plurium inter se similia, aut æqualium simile, aut æquale est, & cæteris est simile, aut æquale.

Est clarum; quia si alicui eorum simile, aut æquale non esset, simile, aut æquale esset vni simili, aut æquali alteri, quin huic alteri tale esset; atque ita primum secundo, & secundum tertio simile esset, aut æquale, quin ipsum primum ipsi tertio simile esset, aut æquale contra *propos.* 22.

Propositio 25.

- 37 Quæcumque pluribus inter se similibus, aut æqualibus similia, aut æqualia sunt, eidem tertio sunt similia, aut æqualia.
Quia quoduis illorum cuilibet horum est simi-

le, aut æquale, iuxta *propos.* 24. ergo omnia, & singula illa vnicuique horum, & consequenter eidem tertio similia, aut æqualia sunt.

Propositio 26.

Quod vni plurium similia inter se, aut æqualium dissimile, aut inæquale est, & cæteris est dissimile, aut inæquale.

Si enim primum dissimile, aut inæquale secundo, quod simile, aut æquale ponitur tertio, ipsi tertio non esset dissimile, aut inæquale; tam primum, quam secundum esset simile, aut æquale eidem tertio, & nihilominus inter se, ut ponitur, essent dissimilia, aut inæqualia contra *propos.* 2.

Propositio 27.

Quæcumque pluribus inter se similibus, aut æqualibus sunt dissimilia, aut inæqualia, eidem tertio sunt dissimilia, aut inæqualia.

Quia, quoduis illorum cuilibet horum est dissimile, aut inæquale, iuxta *propos.* 26. Ergo omnia, & singula illa vnicuique horum, & consequenter eidem tertio sunt dissimilia, aut inæqualia.

Propositio 28.

Quoties plura pluribus aliis inter se similibus, aut æqualibus sunt similia, aut æqualia, & inter se sunt similia, aut æqualia.

Est clarum: quia sunt similia, aut æqualia eidem tertio, iuxta *propos.* 26. atque adeo etiam inter se, iuxta *propos.* 2. 1

Propositio 29.

Quoties plura pluribus aliis inter se similibus, aut æqualibus sunt dissimilia, aut inæqualia, inter se tum dissimilia, aut inæqualia, tum similia, aut æqualia esse possunt.

Quia sunt dissimilia, aut inæqualia eidem tertio iuxta *propos.* 27. Quæ autem eidem tertio sunt dissimilia, aut inæqualia inter se, tum dissimilia, aut inæqualia, tum similia, aut æqualia esse possunt, iuxta *propos.* 17.

Propositio 30.

Quæ non possunt esse similia, eo ipso sunt necessario dissimilia; atque item vice versa. Et, quæ non possunt esse æqualia, & quanta sunt eiusdem generis, eo ipso sunt necessario inæqualia; atque item vice versa.

Propositio est certissima: quia similitudo, & dissimilitudo in quibusvis extremis sunt relationes citra medium oppositæ; pariterque æqualitas, & inæqualitas in extremis quantis eiusdem generis, ut constat ex dictis 9. 1. & 2. Vnde extrema, quæ non habent ynam necessario habent alteram, & è conuerso.

Propositio 31.

Quoties plura inter se sunt dissimilia, aut inæqualia pluribus aliis similibus inter se, aut æqualibus, similia, aut æqualia esse nequeunt.

Quia nequeunt esse similia, aut æqualia eidem tertio, iuxta *propos.* 18. essent autem similia, aut

Disp. XVI. De similitud. dissim. &c. Quæst. III. 23

aut æqualia eidem tertio, si pluribus aliis similibus inter se aut æqualibus essent similia, aut æqualia iuxta *propof. 25*. Vnde iuxta *propof. 30*. sequitur: quoties plura sunt inter se dissimilia, aut inæqualia pluribus aliis similibus inter se, aut æqualibus necessitè esse dissimilia, aut inæqualia.

Propositio 32.

- 44 Quoties plura pluribus aliis inter se dissimilibus, aut inæqualibus sunt similia, aut æqualia inter se sunt dissimilia, aut inæqualia.

Nam alioquin, cum in tali casu posteriora plura prioribus sint vicissim similia, aut æqualia iuxta *propof. 1*. si priora essent inter se similia, aut æqualia, posteriora, quæ inter se dissimilia, aut inæqualia ponuntur prioribus inter se similibus, aut æqualibus essent similia, aut æqualia contra *propof. 31*.

Propositio 33.

- 45 Quoties plura inter se sunt similia, aut æqualia, pluribus aliis inter se dissimilibus, aut inæqualibus similia, aut æqualia esse nequeunt.

Quia posteriora plura vicissim per *propof. 1*. Similia, aut æqualia essent prioribus, atque ita plura inter se dissimilia, aut inæqualia pluribus aliis similibus inter se, aut æqualibus, similia, aut æqualia essent contra *propof. 31*. Vnde iuxta *propof. 30*. sequitur, quoties plura sunt inter se similia, aut æqualia, pluribus aliis inter se dissimilibus, aut inæqualibus necessitè esse dissimilia, aut inæqualia.

Propositio 34.

- 46 Quæcumque eidem tertio sunt similia, aut æqualia, & cæteris, quibus tale tertium est simile, aut æquale sunt similia, aut æqualia.

Quia talia cætera tali tertio vicissim sunt similia, aut æqualia, iuxta *propof. 1*. omnia autem eidem tertio similia, aut æqualia, similia, aut æqualia sunt inter se iuxta *propof. 2*.

Propositio 35.

- 47 Quæcumque eidem tertio sunt dissimilia, aut inæqualia, & cæteris similibus, aut æqualibus tali tertio sunt dissimilia, aut inæqualia.

Quia, quod vni similitudinem, aut æqualitatem simile, aut inæquale est, & cæteris tale est iuxta *propof. 26*.

Propositio 36.

- 48 Quoties plura sunt inter se similia, aut æqualia, pluribus aliis inter se similibus, aut æqualibus, tum similia, aut æqualia, tum dissimilia, aut inæqualia esse possunt.

Quia talia esse possunt eidem tertio, iuxta *propof. 19*. Quæ autem eidem tertio tum similia, aut æqualia, tum dissimilia, aut inæqualia esse possunt; consequenter talia esse possunt omnibus tali tertio similibus, aut æqualibus, iuxta *propof. 34*. & 35.

Propositio 37.

- 49 Quoties plura sunt inter se dissimilia, aut inæqualia, pluribus aliis inter se dissimilibus, aut inæqualibus dissimilia, aut inæqualia possunt imprimis esse omni modo. Deinde possunt esse similia,

aut æqualia; non tamen singula omnibus singulis, sed per distributionem accommodam.

Prima pars propositionis apparet in his duobus aggregatis A, B, C, D. & E, F, G, H. singulæ enim partes prioris omnibus singulis posterioris, & totum totum sunt dissimilia, necnon in his 1. 2. 3. 4. & 5. 6. 7. 8. Prioris namque singulæ partes omnibus singulis posterioris, & totum totum sunt inæqualia. Secunda autem pars propositionis apparet in his A, B, C, D. & A, B, C, D. Prioris enim quælibet pars in posteriore habet aliquam sibi similem; atque ita totum totum est simile; singulæ tamen partes vnius alterius omnibus singulis non sunt similes; necnon in his 1. 2. 3. 4. & 1. 2. 3. 4. prioris namque, quælibet pars in posteriore habet aliquam sibi æqualem; atque ita totum totum est æquale: singulæ tamen partes vnius alterius omnibus singulis non sunt æquales.

Propositio 38.

- 50 Quoties plura pluribus aliis inter se dissimilibus, aut æqualibus sunt dissimilia, aut inæqualia, inter se tum dissimilia, aut inæqualia, tum similia, aut æqualia esse possunt.

Possunt esse dissimilia, aut inæqualia: quia bene stat, esse inter se dissimilia, aut inæqualia, quæ pluribus aliis dissimilibus inter se, aut inæqualibus sunt dissimilia, aut inæqualia, iuxta *propof. 37*. Possunt item esse similia, aut æqualia: quia bene etiam stat, esse inter se similia, aut æqualia, quæ pluribus aliis dissimilibus inter se, aut inæqualibus dissimilia sunt, aut inæqualia, iuxta *propof. 33*.

Propositio 39.

- 51 Quoties essentia composita partes inter se sunt dissimiles, & ipsi essentia sunt dissimiles, vicissimque essentia ipsa earum singulis dissimilis est.

Nam aliàs, quæ inter se sunt dissimilia, eidem tertio possent esse similia contra *propof. 18*. ipsumque tertium posset illis simile esse contra *propof. 20*.

Propositio 40.

- 52 Quoties omnes partes essentia composita, sunt inter se similes, & ipsi essentia sunt similes, vicissimque essentia ipsa earum singulis similis est.

Hæc propositio certissima est, constatque in omnibus compositis homogeneis, quæ manifestè sunt similia singulis suis partibus; hoc ipso, quod istæ inter se vicissim sunt similes; ut cernere est in aqua composita ex aquis partialibus mutuo similibus, & eis propterea procul simili; in lumine composito pariter ex luminibus partialibus in aliisque huiusmodi compositis ex partibus inter se similibus. Et ratio quasi à priori est: quia quoties cuiusvis compositi omnes partes sunt inter se similes, necundè potest nasci dissimilitudo inter ipsas, & compositum; ut potè quod cum aggregato omnium suarum partium est idem omnino.

Ex hac, & præced. *propof.* colligitur primò: discrimen inter æqualitatem, inæqualitatemque ex vnâ parte, & similitudinem, dissimilitudinemque ex alterâ. Quod totum nunquam esse potest æquale singulis suis partibus, quantumvis omnes illæ

illae inter se sint aequales, siquidem totum semper est maius sua parte iuxta primam partem *propositi*.
 9. Potest tamen cum simile, tum dissimile singulis suis partibus esse, iuxta secundam; siquidem, quando aliqua suarum partium sunt inter se dissimiles, eorum singulis est dissimile: simile autem quando sunt omnes inter se similes, iuxta hanc, & *praece*, *propositi*.

54. Secundo colligitur ratio, cur pars dissimilis reliquis, essentialis composito dici soleat, & debeat, similis vero non essentialis, sed integralis. Ratio enim est: quia, deficiente parte dissimili reliquis, eadem essentia specifica, quae erat in composito permanere non potest; essentia siquidem residui, quae permanet, diuersa specificè est ab essentia compositi, ut potè dissimilis illi; proindeque, pars dissimilis reliquis omnino necessaria, atque adeò essentialis est ad hoc, ut essentia specifica compositi valeat subsistere. At, deficiente parte simili reliquis, eadem essentia specifica compositi permanet in residuo; siquidem essentia compositi, & essentia talis residui ob similitudinem, quam habent, eiusdem speciei sunt simpliciter talis (de qua hic agitur) eademque subinde appellantur essentia specifica. Quo fit, ut pars similis reliquis necessaria non sit; atque adeò nec essentialis ad hoc, ut subsistere valeat essentia specifica compositi; proindeque non essentialis composito; sed integralis dicitur. Sic forma aquae pars essentialis aquae est; quia absque tali forma essentia specifica aquae stare non potest: aqua verò partialis, aquae totali ex illa, & ex aliis composita essentialis non est: quia absque illa essentia specifica aquae stare potest in residuo.

Propositio 41.

55. Quoties aliqua pars vnius compositi omnibus, & singulis partibus alterius compositi dissimilis, aut inaequalis est, & ipsa composita inter se sunt dissimilia, aut inaequalia.

Est certum, euidensque ex terminis ipsis: quia planè repugnat, esse composita inter se similia, aut aequalia, quando aliquid vnius nihil omnino habet in altero, quod sibi sit simile, aut aequale; uti in casu propositionis euenit: multòque magis consequenter id repugnat, quando plures, aut omnes partes vnius nullam sibi similem, aut aequalem in altero habuerint, ut constat.

Propositio 42.

56. Quoties omnes, & singulae partes vnius compositi totidem sibi similes, aut aequales habent in altero, & vice versà, non possunt non talia composita esse inter se similia, aut aequalia.

Quia, nihil est in tali casu, unde eorum dissimilitudo, aut inaequalitas nasci possit, ut est notissimum, idque siue partes vniuscuiusque compositi dissimiles, aut inaequales sint comparatae inter se, siue sint similes, aut aequales. Ob id enim composita ista A B C D. A B C D similia, & aequalia inter se sunt; tametsi partes vniuscuiusque dissimiles; & inaequales sint inter se: quia omnes, & singulae partes vnius totidem sibi similes & aequales habent in altero, & vice versà: atque hæc satis modò.

Propositio 43.

57. Omnis diuersitas rerum ad tres omnino species

reducitur nempe ad distinctionem, dissimilitudinem, & inaequalitatem, ex quibus secunda, & tertia necessariò sunt connexae cum primà; sed non vice versà. Inter secundam autem, & tertiam neque connexio datur, neque oppositio.

Prima propositionis pars inde constat; quia, ut unicuique consideranti apparebit, ob nihil aliud dicuntur res intrinsecè inter se diuersae, nisi, quia, vel distinctae, vel dissimiles, vel inaequales sunt inter se; extrinsecè autem ob nihil aliud diuersae dicenda veniunt, nisi quia ea, à quibus diuersificantur extrinsecè, vel distinctè, vel dissimilia, vel inaequalia inter se sunt. Diuersitas autem statuum eiusdem rei his omnibus est minor: quia extremis inter se identificatis conuenit. Quocirca minus propriè diuersitas dicitur, de qua satis est dictum *supra disp.* 10.

Secunda autem propositionis pars inde monstratur: quia, cum idem sibi ipsi dissimile, aut inaequale esse nequeat, iuxta *propositi*. 14. consequens est, ut non possint extrema vlla esse inter se dissimilia, vel inaequalia, quin inter se distincta sint; cum tamen posse aliqua extrema esse inter se distincta, quin sint inter se dissimilia, vel inaequalia prorsus indubitabile sit.

Tertia denique propositionis pars inde constat: quia, cum extrema similia possint esse aequalia, vel inaequalia, & extrema aequalia possint esse similia, vel dissimilia, iuxta *propositi*. 15. conficitur planè, dissimilitudinem nec poscere; nec reculare consortium inaequalitatis; pariterque inaequalitatem nec poscere; nec reculare consortium dissimilitudinis; quod ipsum est inter illas nec oppositionem dari, nec connexionem.

QVÆSTIO IV.

Utrum actus in vniuersum ita à suis subiectis, & terminis specificentur, ut non possint non esse specie diuersi, quotiescumque aut subiecta specie diuersa, aut terminos specie diuersos habent.

Nomine actus omnem omnino respectum, siue relationem amplector iuxta dicta *disp.* 8. & 14. specie autem diuersa dico tum, quæ talia sunt simpliciter, ut dissimilia, tum quæ talia sunt secundum quid, ut inaequalia iuxta dicta nuper 9. 3. *propositi*. 16. Itaque, quaestio imprimis est: utrum actus respicientes aut subiecta inter se dissimilia, vel inaequalia, aut terminos inter se dissimiles, vel inaequales à tali subiectorum, vel terminorum dissimilitudine, vel inaequalitate sibi extrinsecè necessariò inter se dissimiles, vel inaequales intrinsecè euadere debeant. Videntur affirmare plerique, dum in specialioribus materiis penes diuersitatem subiectorum, aut terminorum ponunt communiter actus specie diuersos simpliciter; atque etiam inaequales quoad perfectionem penes inaequalitatem, quam habent eorum termini, aut subiecta; atque ita eò perfectiorem censent esse, ceteris partibus, conceptum quemuis respectum, quo perfectus est id, quod respicit. Ceterum, nisi ego fallor, distinctione multa opus est.

Pro resolutione suppono primum. Duplex genus actuum,